

Podobe iz naroda.

V. Moja sestricea.

Bilo je pred leti na večer pred »vsemi svetniki;« vračal sem se kot dijak domov k dragim svojcem.

Po jasnem nebesnem obzorju je trosila nevidna roka svetle zvezde. Mirno je med njimi plula tiha luna. Rahlo se je usipala z neba čez širno ravan tanka srebrna mrena. Nekoliko mrzel veter je vel od belega Nanosa sèm; skrivnostno je ž njim šepetala meja ob cesti, moji koraki pa so odmevali v nočni tihoti.

Kako me pač mati vesela pričakuje, kako nestrpno jo poprašuje sestricea, kdaj vendar pridem, ali ji prinesem, kar sem ji obljubil! Ali se bode smejala, skakalo; z ročicama plóskalo to dobro dete, ko me zagleda, ko se mi ovije okoli vratu, ko vzame, kar sem mu prinesel! — In vendar nisem bil prav vesel, neka otožnost mi je legala na srce. Bilo mi je, kakor da me vznemirja huda slutnja.

V bližnji vasi se oglasi zvon, njegov glas mi zadoni otožno na uho. Tudi na nasprotni strani, na desni, na levi, v vseh sosednih vaseh, bližnjih in daljnih se oglašé zvonovi; skrivnostno se zlivajo v žalno harmonijo. Ali je bilo pa žalostno le moje srce?

Zvonilo je za »verne duše v vicah«.

Tajna sila mi je ganila roko. Odkril sem se in molil za verne duše v vicah.

Drevje je šumelo ob cesti, kakor bi mi bilo hotelo nekaj povedati. Tenka meglica je bila luno prepregla, a kmalu je razplula, in zopet je jasno sijala

luna na nebu in verno spremljevala samotne moje korake.

Truden sem dospel do svojega rodnega doma. Svetlobe v hiši ni bilo ugledati, vendar hiša ni še bila zaklenena. Niti iskrica ognja ni tléla na ognjišču. Težko mi je bilo pri sreč. Šli so trudni spat, mislil sem si. A v sosedni izbi zapazim nekaj svetlega. Poslušam. Hočem vstopiti, a zdi se mi, da čujem udušen jok. Srce se mi skrči. Trepetajoč odprem vrata in vstopim. Pri mali posteljici sedi moja mati. Glavo ima oprto ob roko in hlipaje zre v malo posteljico.

Kakor mrlič leži v posteljici moja sestricea. Takoj uganem vse. Mati se ozre. A materi in meni ustavi grenka žalost pozdrav. Zalijejo me solze. Tam v kotu pa je sedel moj sivi ded in tožno pogledoval na trpečega otroka. Tudi jaz sem pogledal svojo sestriceo. Zvijanje mišic na bledem obrazu je pričalo, da še živi. A kmalu je bila mirna, kakor bi bila umrla. Sedaj pa sedaj se je zganila in krčevito zvila svoje trpeče telesce. Odpirala je usteca, zamigala s svojim začrnelim, osušnim jezičkom, zadržtela z rokama, da ji je pokalo v sklepovih; a kmalu je onemogla in omahnila na posteljico. Tedaj pa je zamajala glavico, obračala na desno, na levo. Proseč je odprla kalne, blodne oči. Topi pogled teh očij, nekdam tako iskrecih, zbolel me je.

V grlu jame hropsti, dušek ji je vedno močnejši in hitreji. Zopet vspne svoje vele ročice proti mami in pokazuje

s prosečim očesom na svoj vrat . . . Dih ji zastane — mati prižge mrtvaško svečo.

Bridko zaplaka mati.

»Oh, kako bodemo umirali mi«, zaihti sivi moj ded, videč umirajočega nedolžnega otroka. Vstane in gre jokajoč iz hiše ven v temno noč . . .

Sestrica je umrla.

Čez jedno uro je kakor angelj ležala mirno na postelji bleda moja sestra, lepo umita in oblečena v novo krilce, katerega se je živa tako veselila. Saj ji je bila mama rekla, da pojde molit »Bogca«, kadar ji kupi novo krilce. In šla je res . . .

Mirno je brlela ob postelji mrtvaška lučica in mračno obsevala milo umrlo sestrico. Poleg mrtvaške lučice je bila blagoslovljena voda in v vodi oljčna vejica . . .

Ono noč sem čul svojega deda pozno čez polnoč molečega rožni venec v bližnji sobi. Jaz nisem dolgo mogel iti k počitku. Šel sem pod milo nebo; lesketajoče se zvezdice so se mi zdele kot prijazno smehljanje nebeščanov, med katerimi je moja ljubljena sestra.

Ko se je daniło, zazvonilo je v vasi »sy. jutro«. Potem je zazvonilo tudi preminuli moji sestrici in naznanjalo vaščanom, da je sedaj med »vsemi svetniki« novo povečevano bitje. Za-me je imel poseben pomen ta praznik vseh svetnikov.

Šel sem čez dva dni zopet v šolo, večkrat prišel domov na počitnice: svoje sestrice in njene smrti pa nisem pozabil in je ne pozabim nikdar. *Vasiljev.*

VI. Grbín.

Sicer se je naš junak imenoval drugače, pri sv. krstu so ga zapisali za Franceta Valjavca v knjigo, toda odkar

so zapazili, da se je nad levim ramenom pri plečah ugnezдила neprijetna višina, pod katero se je telo ubogega Francka Valjavca vedno bolj krčilo, pozabili so še kumi pravo njegovo ime in ga nazivali v obče le »grbína«. Kajpada to ni bilo lepo in usmiljeno, pa ljudje se za to ne menijo.

In ta izrastek je bil vedno večji, kakor je bil večji naš Franček. In prav to je bilo krivo, da je bila njegova mladost brez ljubezni, brez čuta! Oče njegov, stari Valjavec, je od te dōbe, ko se mu je porodil težko pričakovani prvi sin, popival iz početka od veselja, pozneje pa, ko je videl grbo na sinu, od žalosti. Mati je hirala, da je dohirala, oče pa pil, da je dopil. Ljudje so rekli, da je umrl še ob pravem času. Zakaj od vsega gospodarstva je ostalo dečku vendar še nekoliko tisočakov. Ni mu bilo treba nadlegovati tujih ljudij, saj so ga ti imeli še v čislih zaradi denarja.

Dorastel je. Tovariši njegovi, ti srečni sodrugi njegovi z ravnimi udi, vedno čvrsti in smehljajoči, ustanovili so si drug za drugim rodbinsko srečo, a on je videl, opazoval, kako so si izbirali družice življenja, kako so bili bolj ali manj srečni poleg svojih ženic. Videl je to vse, in kaj čuda, da se je vzbudila tudi njemu želja po jednaki sreči.

Želel je, tōda kje bode njega doletela taka sreča? Zdelo se mu je, da se vsakdo od njega obrača, zlasti še ženske, kakor bi hotele reči: »Bog me obvaruj!« Kdo pač gleda na vrline srca, kdo se briga za lepe duševne lastnosti! Mnogokrat se mu je katera zasmejala v obraz, da ga je kar preletaval mraz, ali pa ga je zbolelo v srce.

In vendar jo je našel tudi on. Tam na koncu vasi je stara koliba, v nji vdova Kovačeva in hči njena Rezika.